

Pohjas-Nordlannin kvääniseura Norske kvener nordre Nordland

Innspill: ny handlingsplan for kvensk språk

Vi i Norske kvener nordre Nordland er en nyetablert lokalforening i år, og setter stor pris på å få være med i denne dialogen. Takk for invitasjonen og muligheten til å komme med våre innspill.

I vår oppstartsfase har vi pekt ut fire satsingsområder vi vil jobbe særlig med politisk:

- Kvensk som valgfag i videregående opplæring
- Kompetanseheving av lærere i skoleverket
- Kompetanseheving i fylkeskommunal forvaltning
- Støtte til lokale kvenske tiltak og formidlingsprosjekter

Det er mye man kunne ha sagt om alle disse punktene, men for å gjøre det enkelt i dag velger vi å ta utgangspunkt i de spørsmålene som ble stilt i invitasjonen til dette møtet.

De største utfordringene

- a) Den største utfordringen er at det er for få lærere med kvensk språkkompetanse. Mange barn og unge som ønsker kvensk opplæring, får rett og slett ikke noe tilbud.
- b) Språket er lite synlig i samfunnet. Fornorskingspolitikken har satt dype spor – og resultatet er at mange fortsatt møter spørsmålet «Hva er en kven?» Dette kunnskapsgapet gjør at kvensk språk og identitet stadig må forklares, og ofte alene.
- c) Det finnes lite økonomiske ressurser og insentiver til å støtte opp under digitale og fysiske møteplasser for kvensk språklæring, historie og kultur.
- d) Tilbudet om språkopplæring gjelder i dag kun Nord-Troms og Finnmark, mens kvener lever i hele landet.
- e) Kommuner og fylkeskommuner mangler både kompetanse og kapasitet til å løfte kvensk språk og kultur.
- f) Frivillige organisasjoner og lokallag har svært små ressurser og jobber mye i motbakke.

Tiltak som bør settes inn

Vi mener det må innføres en nasjonal rett til kvenskopplæring – slik at retten til språk ikke avhenger av hvor du bor eller hvilken skole du går på.

Samtidig må vi utnytte den lærerkapasiteten som faktisk finnes. Digitale løsninger, fjernundervisning og samlingsbasert undervisning må på plass.

I tillegg trengs det:

- Systematisk kompetanseheving for lærere og ansatte i skole og forvaltning.

- Gode rammer og ressurser til kommunene og fylkeskommunene, slik at de kan gjennomføre språkopplæring og støtte tilgang til kultur og litteratur.
- Utvikling av undervisningsopplegg som inkluderer kvensk historie, språk og kultur.
- Pilotprosjekter for kvenske ressursbarnehager og -skoler som kan fungere som regionale kompetansemiljøer.
- Tydelig synliggjøring av kvensk språk og kultur i kulturpolitikken, i planer og i det offentlige rom.
- Et eget kvensk språk- og kompetansesenter i Nordland. Nordland var det området der mange kvener havnet i under tvangsevakuering, særlig i nordre Nordland. I tillegg er avstandene lange til nærmeste senter som er i Troms. Nordland er et naturlig sted å bygge et slik senter.

Hva vi kan bidra med som lokallag

Vi er en frivillig organisasjon, drevet på dugnad. Det betyr at vi ikke kan ta på oss oppgaver som egentlig hører hjemme hos skolen eller myndighetene.

Vi kan bidra på vår måte:

- Vi kan tilrettelegge og arrangere publikumsarrangementer.
- Vi kan løfte fram kvenske stemmer i kulturlivet.
- Vi kan være en brobygger mellom lokalsamfunnet, skolen og de kvenske miljøene.

For å få dette til, trenger vi en grunnfinansiering som gjør oss i stand til å planlegge og gjennomføre aktiviteter – uten at hver eneste idé må gjennom tre måneders saksbehandling før vi vet om den lar seg realisere.

For å sette det på spissen: uten forutsigbar støtte blir mye av arbeidet vårt stående på stedet hvil, selv om både viljen og dugnadsånden er der.

Ystävällisin tervheisin – vennlig hilsen

Pohjas-Nordlannin kvääniseura

Norske kvener nordre Nordland

v/ leder Katja Hjertaas

